

Achtergrondinformatie

Uitspraak Reclame Code Commissie:

Wetsovertredingen online aanbiedingen babyvoeding

Inhoud

Het belang van borstvoeding	2
Wettelijke voorschriften bij verkoop zuigelingenvoeding	3
Onderzoek naar naleving wettelijke voorschriften bij online verkoop	4
Conclusies	6



Foto: Anneka / Shutterstock.com

Het belang van borstvoeding

Over het belang van het geven van borstvoeding is geen discussie. Op nationaal, EU en internationaal niveau hebben overheden zich gecommitteerd aan het verschaffen van veilige en adequate voeding voor zuigelingen door borstvoeding te beschermen en te bevorderen en door het waarborgen van juist gebruik van vervangingsmiddelen voor moedermelk, wanneer deze nodig zijn, op basis van adequate informatie en door gepaste marketing en distributie¹. En dat is zeer terecht. Er bestaat een wetenschappelijke consensus dat moedermelk de beste voeding is voor gezonde zuigelingen². Het Voedingscentrum draagt dit standpunt ook uit, en vermeldt dat wetenschappelijk onderzoek laat zien dat borstvoeding gezonder is dan flesvoeding. Overtuigend bewijs is volgens het Voedingscentrum aanwezig dat infecties van het maag-darmkanaal, middenoorontsteking, overgewicht en hoge bloeddruk minder voorkomen bij kinderen die borstvoeding hebben gehad. Kinderen die borstvoeding hebben gehad, krijgen bovendien waarschijnlijk minder last van astma, piepen op de borst en eczeem. Bovendien verbetert borstvoeding waarschijnlijk de intellectuele en motorische ontwikkeling. Het is daarnaast mogelijk dat borstvoeding beschermt tegen de ziekte van Crohn, atopie, diabetes en leukemie³. Het gunstige effect werkt bovendien door nadat met borstvoeding is gestopt⁴. Het geven van borstvoeding is van belang voor de gezondheid, maar ook van belang op psychologisch, sociaal en economisch vlak en voor het milieu⁵. Borstvoeding is volgens UNICEF cruciaal voor de gezondheid en ontwikkeling van kinderen. Het bevat alle vitamines, mineralen, enzymen en antilichamen die kinderen in de eerste zes maanden nodig hebben, en blijft ook daarna een belangrijk element van hun dieet. Borstvoeding is veilig, altijd op de juiste temperatuur, heeft geen bereiding nodig en is altijd beschikbaar⁶.

2

De Wereldgezondheidsorganisatie en Unicef benadrukken al decennialang het belang van borstvoeding. Al in de jaren zeventig uitten zij hun zorg over het teruglopen van het aantal kinderen dat borstvoeding kreeg, en deden zij de dringende aanbeveling om reclame-uitingen voor kunstvoeding aan banden te leggen⁷. In 1981 werd er een officiële WHO code⁸ over de marketing van kunstvoeding vastgesteld. Ook de Europese Commissie wijst erop dat zwangere vrouwen, ouders en verzorgers bij het kiezen van het type voeding voor kinderen beïnvloedt worden door informatie over de voeding van zuigelingen en peuters. Er is in het bijzonder aangetoond dat rechtstreeks op de consument gerichte reclame en andere marketingtechnieken ouders en verzorgers beïnvloeden bij het kiezen van voeding voor zuigelingen. Juist hierom werd het noodzakelijk gevonden om in EU-verband, overeenkomstig de beginselen van de WHO-gedragscodes, voorschriften vast te stellen om ervoor te zorgen dat dergelijke informatie een adequaat gebruik van de betrokken producten verzekert en dat zij niet in strijd is met de bevordering van borstvoeding⁹.

De Wereldgezondheidsorganisatie (WHO) [adviseert](#) het eerste half jaar na de geboorte uitsluitend borstvoeding te geven en borstvoeding in combinatie met bijvoeding tot de leeftijd van 2 jaar voort te zetten. In Nederland ligt het percentage kinderen dat na 6 maanden nog borstvoeding krijgt rond

¹ <https://www.unicef.nl/media/3388597/who-code.pdf>

² Gedelegeerde Verordening (EU) 2016/127 <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/?uri=CELEX:32016R0127>

³ <http://www.voedingscentrum.nl/encyclopedie/moedermelk.aspx>

⁴ <https://www.volksgezondheidenzorg.info/onderwerp/borstvoeding/cijfers-context/gevolgen#!node-positieve-gezondheidsgevolgen-van-borstvoeding>

⁵ <https://www.unicef.org.uk/babyfriendly/news-and-research/baby-friendly-research/>, <https://www.nichd.nih.gov/health/topics/breastfeeding/conditioninfo/Pages/benefits.aspx>

⁶ https://www.unicef.org/nutrition/index_breastfeeding.html

⁷ <http://www.who.int/nutrition/publications/infantfeeding/9241541601/en/>

⁸ http://www.who.int/nutrition/publications/code_english.pdf

⁹ Gedelegeerde Verordening (EU) 2016/127 <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/?uri=CELEX:32016R0127>

het Europese gemiddelde, maar wel veel lager dan in veel andere Europese landen. In 2015 kreeg in Nederland nog 39% van de baby's van 6 maanden uitsluitend borstvoeding, blijkt uit onderzoek van [TNO](#). In Zweden bijvoorbeeld krijgt met die leeftijd nog zo'n [63%](#) van de baby's de borst.

Wettelijke voorschriften bij verkoop zuigelingenvoeding

De regels voor etikettering van zuigelingenvoeding liggen vast in de [Warenwetregeling zuigelingenvoeding 2007](#), die verwijst naar [Richtlijn 2006/141/EG inzake volledige zuigelingenvoeding](#)¹⁰. Alhoewel de Warenwetregeling zuigelingenvoeding 2007 per 20-07-2016 is vervallen in verband met het intrekken van Richtlijn 2006/141, en is vervangen door het [Warenwetbesluit bijzondere voeding 2016](#)¹¹, gelden, tot het per 22 februari 2020 van kracht worden van de [Verordening \(EU\) 2016/127](#)¹², op grond van artikel 3 lid 2 van het [Warenwetbesluit bijzondere voeding 2016](#) nog de in de Warenwetregeling zuigelingenvoeding 2007 vastgelegde voorschriften. De hierin vastgelegde regels zijn samengevat in het [informatieblad van de NVWA](#).

Artikel 14 van [Verordening 1169/2011](#)¹³ die ziet op verkoop op afstand zoals het geval is bij webwinkels van supermarkten, bepaalt dat de verplichte voedselinformatie beschikbaar moet zijn voordat de aankoop plaatsvindt, en voorkomt op het materiaal ter ondersteuning van de verkoop op afstand, of via andere passende en duidelijk door de exploitant van het levensmiddelenbedrijf aangegeven middelen, wordt verstrekt.

Conform de definitie van reclame in artikel 1 van de Nederlandse Reclame Code (RCC) wordt onder reclame ook het aanbieden van producten in een webshop verstaan. We verwijzen hiervoor onder andere naar RCC zaken [2016/00588](#) en [2016/00473](#) betreffende webshops.

Meer in detail ingaand op de verplichte voedselinformatie voor zuigelingenvoeding, is er in Artikel 13, lid 1, opgenomen dat op de etikettering van volledige zuigelingenvoeding – naast de in artikel 3, lid 1, van Richtlijn 2000/13/EG genoemde vermeldingen – tevens de volgende vermeldingen dienen te worden opgenomen:

- a) bij volledige zuigelingenvoeding: een vermelding dat het product specifiek geschikt is om te worden gebruikt als voeding voor zuigelingen vanaf de geboorte, wanneer zij geen borstvoeding krijgen;
- c) bij volledige zuigelingenvoeding en bij opvolgzuigelingenvoeding: de beschikbare energiewaarde, uitgedrukt in kJ en kcal, en het gehalte aan eiwitten, koolhydraten en vetten, uitgedrukt in een getal, per 100 ml gebruiksklaar product;
- d) bij volledige zuigelingenvoeding en bij opvolgzuigelingenvoeding: de gemiddelde hoeveelheid van elk mineraal dat en elke vitamine die in, respectievelijk, bijlage I en bijlage II is vermeld, en, indien van toepassing, van choline, inositol en carnitine, uitgedrukt in een getal, per 100 ml gebruiksklaar product;

¹⁰ Richtlijn 2006/141/EG inzake volledige zuigelingenvoeding en opvolgzuigelingenvoeding en tot wijziging van Richtlijn 1999/21/EG

¹¹ Besluit van 31 maart 2016, houdende regels inzake voor zuigelingen en peuters bedoelde levensmiddelen, voeding voor medisch gebruik en de dagelijkse voeding volledig vervangende producten voor gewichtsbeheersing

¹² Gedelegeerde Verordening (EU) 2016/127 van de Commissie van 25 september 2015 tot aanvulling van Verordening (EU) nr. 609/2013 van het Europees Parlement en de Raad wat betreft de bijzondere samenstellings- en informatievoorschriften betreffende volledige zuigelingenvoeding en opvolgzuigelingenvoeding en wat betreft informatievoorschriften betreffende de voeding van zuigelingen en peuters

¹³ Verordening 1169/2011 betreffende de verstrekking van voedselinformatie aan consumenten

e) bij volledige zuigelingenvoeding en opvolgzuigelingenvoeding: een gebruiksaanwijzing voor de juiste bereiding, bewaring en verwijdering van het product en een waarschuwing dat aan onjuiste bereiding en bewaring risico's voor de gezondheid zijn verbonden.

In lid 4 van dit artikel 13 van Richtlijn [2006/141/EG](#) is bovendien vastgelegd dat etikettering van volledige zuigelingenvoeding, voorafgegaan door het woord „Belangrijk” of een gelijkwaardige aanduiding, de volgende verplichte vermeldingen dient te bevatten:

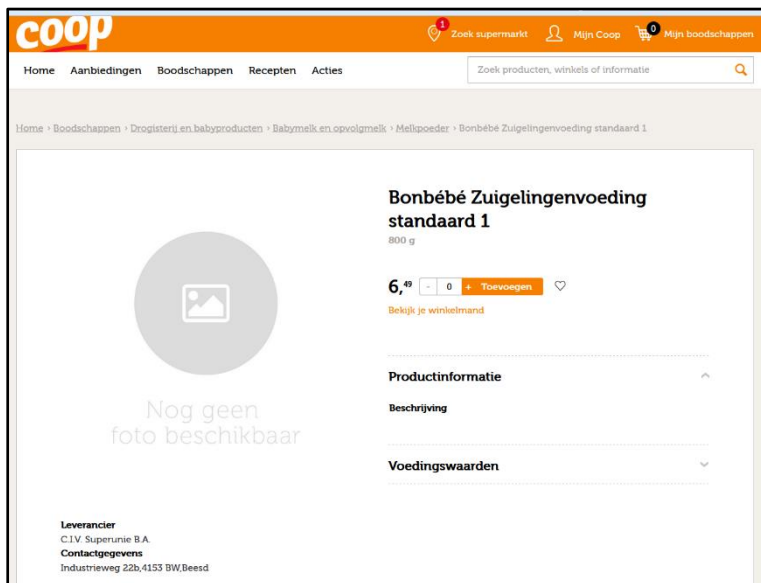
- a) een verklaring dat borstvoeding te verkiezen is;
- b) een aanbeveling dat het product alleen dient te worden gebruikt op advies van onafhankelijke deskundigen op het gebied van geneeskunde, voeding of farmaceutische wetenschap of van personen die beroepsmatig verantwoordelijk zijn voor de zorg voor moeder en kind.

Onderzoek naar naleving wettelijke voorschriften bij online verkoop

foodwatch heeft in 12 Nederlandse webshops van onder andere supermarkten en drogisterijen, gekeken of de verplichte voorschriften die horen bij het aanprijzen van babyvoeding worden nageleefd. Het betreft hier een steekproef: niet alle winkels die babyvoeding via internet te koop aanbieden zijn meegenomen. We hebben ons gericht op winkels met een grote online omzet (voorkomend in [Twinkle-ranglijst](#) van de grootste online verkopers), brede naamsbekendheid en/of winkels die een hoge zichtbaarheid hebben via online zoekmachines wanneer gezocht wordt op zuigelingenvoeding en/of bepaalde bekende merknamen.

In deze webwinkels zijn alle pagina's bekeken die betrekking hebben op de 'categorie 1' zuigelingenvoeding, die is gericht op baby's van 0 tot 6 maanden. Er werden in totaal 151 producten van 12 verschillende merken gevonden – soms in verschillende gewichtsverpakkingen van dezelfde variant.

De informatie die werd verschaft bij het product is naast de wettelijke eisen gelegd. Wanneer een of meerdere aspecten van de etiketteringsvoorschriften ontbrak, is hierover een klacht bij de Reclame Code Commissie ingediend. Vanwege het grote aantal klachten – 29 klachten, tegen 11 webwinkels over 76 producten – is ervoor gekozen om wanneer alleen het woord 'belangrijk' of een gelijkwaardige aanduiding ontbrak maar wel werd verklaard dat borstvoeding te verkiezen is, niet over te gaan tot het indienen van een klacht. Bij enkele van de aangeboden producten ontbrak er slechts een deel van de verplichte informatie, zoals informatie over de juiste bereiding, de beschikbare energiewaarden of de gemiddelde hoeveelheid mineralen en vitaminen in de kunstvoeding. Bij enkele producten werd geen enkel van de verplichte voorschriften over etikettering van zuigelingenvoeding vermeld. Een zeer groot deel van de gevonden producten werd verkocht zonder de belangrijke waarschuwing dat borstvoeding te verkiezen is boven kunstmatige zuigelingenvoeding.



Afbeeldingen: screenshots van voorbeelden van het ontbreken van wettelijk verplichte informatie bij aanschaf van zuigelingenvoeding

5

Conclusies

Bij 76 producten - de helft van de 151 gecontroleerde aanbiedingen van zuigelingenvoeding - wordt niet voldaan aan de verplichte informatievoorziening. De tabel hieronder vat de resultaten samen. Een aantal winkels heeft de wetsovertredingen al ongedaan gemaakt op hun website, anderen hebben aangegeven hier mee bezig te zijn.

dossiernummer	Winkel	Veroordeling door RCC	Merknaam babyvoeding	Aanbeveling RCC aan producent?	aantal producten
2017/00420	Jumbo	Ja	Nutrilon		2
2017/00421	Plus	Ja	Bonbébé	ja	1
2017/00422	Kruidvat	Ja	Kruidvat		2
2017/00423	Plus	Ja	Nutrilon	ja	5
2017/00424	Drogisterij.net	Ja	Nutrilon		6
2017/00425	Wehkamp	Ja	Nutrilon	ja	3
2017/00426	koopjesdrogisterij	Ja	Hero		3
2017/00427	Kruidvat	Ja	Nutrilon	ja	7
2017/00428	De Online Drogist	Ja	Hero		4
2017/00430	Albert Heijn	Ja	Nutrilon		7
2017/00431	Albert Heijn	Ja	Albert Heijn		2
2017/00432	Drogisterij.net	Ja	Hero		8
2017/00433	Drogisterij.net	Ja	Biobim		1
2017/00434	Drogisterij.net	Ja	Enfamil		1
2017/00435	Drogisterij.net	Ja	Nanny Care		2
2017/00436	Drogisterij.net	Ja	HiPP		1
2017/00437	Drogisterij.net	Ja	Nutramigen		1
2017/00438	Drogisterij.net	Ja	Nestle		1
2017/00439	Albert Heijn	Ja	Kabrita		1
2017/00440	De Online Drogist	Ja	Nutrilon		3
2017/00441	Bol.com	Ja	Kabrita		1
2017/00442	Quick4Kids	Ja	Hero		2
2017/00443	Bol.com	Ja	HiPP		1
2017/00444	Quick4Kids	Ja	Nutrilon		3
2017/00445	Bol.com	Ja	Prestigemil		1
2017/00446	Bol.com	Ja	Nutrilon		3
2017/00447	Bol.com	Ja	Hero		2
2017/00448	Coop	Ja	Nutrilon		1
2017/00449	Coop	Ja	Bonbébé		1
Totaal		29		4	76

Noot: Enfamil, Nutramigen en Prestigemil zijn van fabrikant Mead Johnson Nutrition